

Svensk Kärnbränslehantering AB, SKB
Box 250
101 24 Stockholm

Uppförande av anläggning i Forsmark för slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall (SFR)

I en skrivelse till SKB den 14 december 2011 (dnr 60/2011) lämnade Kärnavfallsrådet synpunkter på SKB:s samråd om uppförande av en anläggning för slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall.

I det skriftliga underlag, som SKB tog fram för samrådet, framgår det att bolaget avser att ansöka om tillstånd enligt både miljöbalken och lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen) för såväl det befintliga slutförvaret – SFR 1 – som för det nya förvaret. Det nya förvaret kommer huvudsakligen att utgöra ett slutförvar för kortlivat låg- och medelaktivt radioaktivt avfall, men ska även utnyttjas som ett mellanlager för långlivat låg- och medelaktivt avfall i avvaktan på att slutförvaret för långlivat radioaktivt avfall (SFL) ska tas i drift om cirka 30 – 50 år.

I samrådsunderlaget framgår att det nya förvaret betraktas som en utbyggnad av SFR 1.

I skrivelsen den 14 december 2011 med synpunkter på samrådsunderlaget framhöll Kärnavfallsrådet att det planerade slutförvaret borde uppfattas som en ny anläggning och inte som en tillbyggnad eller utvidgning av en pågående verksamhet. Som skäl för ståndpunkten framhöll rådet att den planerade verksamheten innehåller andra avfallskategorier än de som slutförvaras i SFR-1 och som omfattas av det befintliga tillståndet för slutförvaret. Kärnavfallsrådet anförde i skrivelsen att det är viktigt att SKB visar att den valda platsen är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Kärnavfallsrådet vill med denna skrivelse förtydliga den ståndpunkt som rådet framförde i skrivelsen den 14 december 2011.

I samband med granskningen av Fud-rapport 2013 med avseende på det nya avfallsförvaret, finner Kärnavfallsrådet att SKB i Fud-rapporten inte anger vilket referensinventarium, och särskilt då vilken radionuklidsammansättning som man avser att placera i de olika förvaren för låg- och medelaktivt avfall – det nya avfallsförvaret respektive SFL. I en senare publicerad SKB-rapport: ”Låg och medelaktivt avfall i SFR” (dnr R-13-37, utgiven i december 2013) presenteras ett radionuklidreferensinventarium.

Enligt rådets uppfattning tycks uppdelningen mellan den nya avfallsanläggningen och SFL utgå från helt andra kriterier än halveringstiden på den radionuklid som ska förvaras än vad som framfördes i samband med samrådet. Även om SKB anger att SFR är avsett för ”Kortlivat låg- och medelaktivt avfall” så diskuteras i berörda kapitel i Fud-2013 flera långlivade aktiverings- och fissionsprodukter, och även aktinider, vilket också framgår av rapporten R-13-37. Detta kan komma att ha en inverkan på konstruktionen av SFR 2. Dessutom påverkas transporterna av avfallet mellan olika mellanlager.

Enligt Kärnavfallsrådets uppfattning framgår det med stor tydlighet, efter att ha granskat Fud 2013 och efter att ha tagit del av SKB-rapporten: ”Låg och medelaktivt avfall i SFR” (dnr R-13-37), att den planerade verksamheten kommer att innehålla andra avfallskategorier än de som slutförvaras i SFR-1. Även verksamheten är delvis en annan, nämligen mellanlagring av kärnavfall, bl.a. i form av härdkomponenter. Det planerade slutförvaret bör alltså uppfattas som en ny anläggning och inte som en tillbyggnad eller utvidgning av en pågående verksamhet. Prövningen enligt miljöbalken bör därför omfattas av bestämmelserna enligt 17 kap miljöbalken, vilka innefattar en obligatorisk tillåtlighetsprövning av regeringen samt bestämmelserna om s.k. kommunalt veto enligt 17 kap. 6 §.

En viktig faktor som bör beaktas är att det nya förvaret kommer att betraktas som en ny anläggning i samband med prövningen av ansökan enligt kärntekniklagen. Ett skäl till det är att tillståndet enligt kärntekniklagen för det befintliga slutförvaret SFR-1 inte omfattar den verksamhet som planeras för det nya förvaret.¹

En miljökonsekvensbeskrivning ska ingå i en ansökan enligt kärntekniklagen om tillstånd att uppföra, inneha eller driva en kärnteknisk anläggning. I fråga om förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen enligt kärntekniklagen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag gäller bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken.² I miljökonsekvensbeskrivningen ska en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd.³

¹ Skulle det befintliga tillståndet enligt kärntekniklagen för SFR-1 även innefatta den planerade verksamheten i det nya förvaret skulle det inte krävas en ny ansökan enligt kärntekniklagen för det nya förvaret, utan enbart en anmälan om en anläggningsändring enligt 4 kap 5 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter SSMFS 2008:1

² Jfr 5 c § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

³ Jfr 6 kap 7 § miljöbalken

Det vore märkligt, enligt Kärnavfallsrådet, om miljökonsekvensbeskrivningen när det gäller platsval skulle få en annan och mer omfattande inriktning vid en prövning enligt kärntekniklagen, än vad som skulle bli fallet vid en prövning enligt miljöbalken av en ansökan som enbart skulle gälla en tillbyggnad eller utvidgning av en pågående verksamhet. De båda ansökningarna enligt de två lagarna ska ändå prövas parallellt.

Beredning av ärendet

Beslut i detta ärende har enhälligt fattats av Kärnavfallsrådet. Ärendet har beretts av sakkunnige Ingvar Persson.

Carl Reinhold Bråkenhielm
Ordförande

Sändlista

En kopia av skrivelsen har skickats till:

Miljödepartementet
Strålsäkerhetsmyndigheten
Östhammars kommun
Oskarshamns kommun